

Порівняння обсягів і структури забруднення міст України

Забруднення

Під **забрудненням** *навколишнього середовища* розуміють надходження в біосферу будь-яких твердих, рідких і газоподібних речовин або видів енергії (*теплоти, звуку, радіоактивності і т. п.*) у кількостях, що шкідливо впливають на людину, тварин і рослини як безпосередньо, так і непрямым шляхом

За видами забруднення поділяються на такі види:

1. *Механічні* — це забруднення навколишнього середовища механічними відходами без хіміко-фізичних наслідків.
2. *Хімічні* — це зміна хімічних властивостей середовища, що спричиняє негативний вплив на екосистеми й техногенні системи.
3. *Фізичні* — це зміна фізичних параметрів навколишнього середовища, що призводить до негативних наслідків.
4. *Біологічні* — це проникнення в екосистеми чи техногенні системи живих істот, ворожих певним співтовариствам.

Стан забруднення навколишнього середовища в Україні

Диспропорції у розміщенні *продуктивних сил* (промислових і сільськогосподарських об'єктів) призвели до того, що рівень забруднення природного середовища в різних містах України дуже відрізняється, а в цілому перевищує аналогічні показники розвинутих держав у *4-5 разів*.

За ступенем забруднення всю територію України можна умовно розподілити на **зони**:

1 – чисті (7% загальної земельної площі – заповідники й національні парки);

2 – умовно чисті – 8% від всієї території країни;

3 – малозабруднені – 14%;

4 – забруднені – 40%;

5 – дуже забруднені – 30%;

6 – зони екологічної катастрофи (майже 1% всієї території України).

Це насамперед зона відчуження після аварії на **ЧАЕС** та райони, прилеглі до неї, а також окремі місцевості в *Донецькій, Дніпропетровській, Луганській, Львівській* і деяких інших областях.

Регіони з найбільш *напруженою* та гостро *кризовою* екологічною ситуацією мають найвищу густоту населення. Такими регіонами є передусім *Донбас, Кривбас, Харківська, Запорізька і Дніпропетровська* промислові агломерації. Нині тут проживає понад четверть усього населення України, яке зазнає значного негативного впливу надмірно забрудненого і отруєного довкілля, особливо повітря, води і ґрунтів.

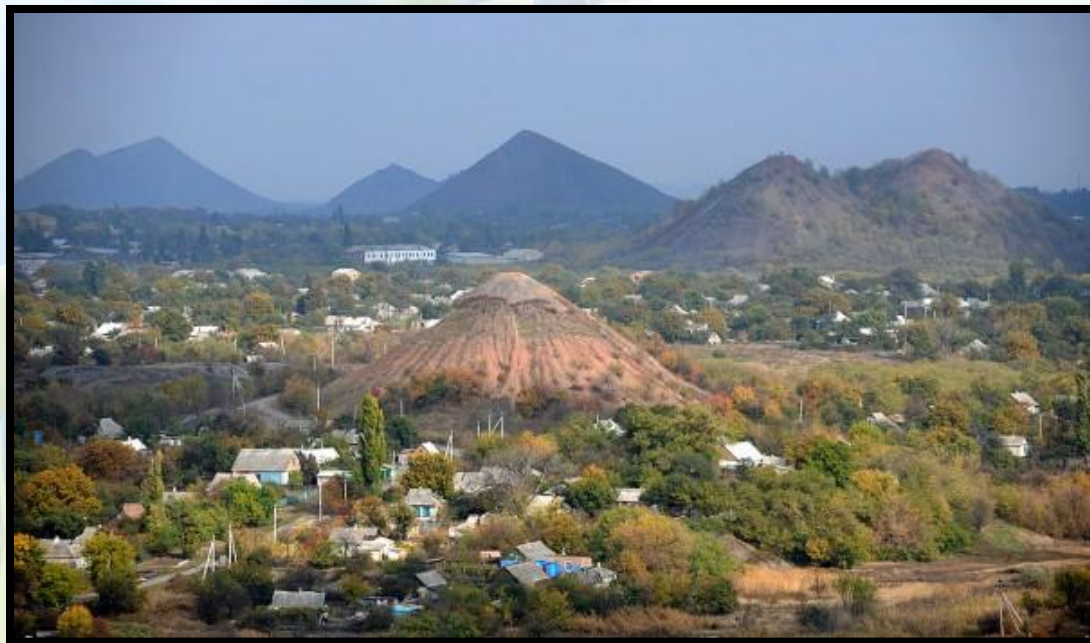

Найзабрудненіші міста України

За даними 1992-2012 років, дуже високий та високий рівень забруднення атмосферного повітря спостерігався більше ніж у **20 містах** України.

Впродовж 20-річного періоду **найбільш забрудненими** є міста, переважно, на сході та центрі України, зокрема, у Донецькій області – *Горлівка, Дзержинськ, Донецьк, Єнакієве, Краматорськ, Макіївка, Маріуполь і Слов'янськ.*

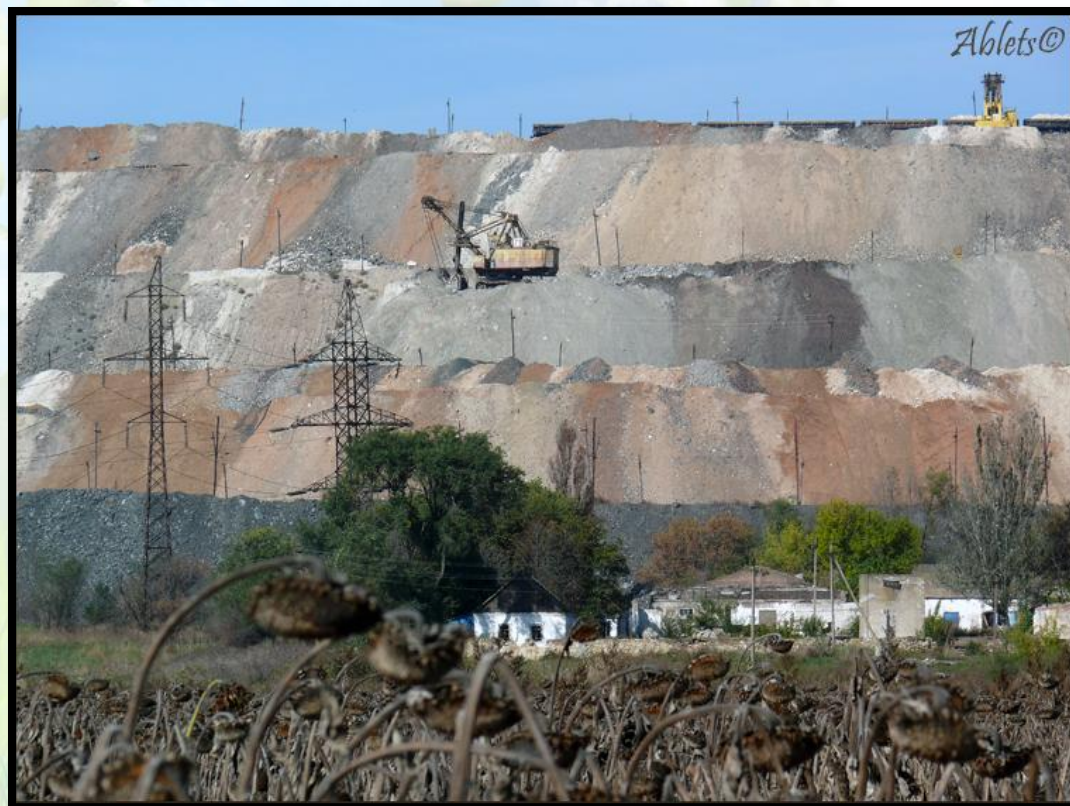
На початку 90-х років високий рівень забруднення спостерігався в *Луганську, зберігається дотепер у Лисичанську, Рубіжному і Северодонецьку.*

У центральному регіоні найбільш забруднене повітря в Дніпропетровську, Дніпродзержинську і Кривому Розі.

*У Черкасах високий рівень забруднення спостерігався до **2008 року**, згодом він зменшився до підвищеного.*

*В південному регіоні протягом всього періоду дуже високий рівень забруднення залишається в Одесі, високий – у Краснопереконську та Запоріжжі, з **1999 року** – в Армянську.*

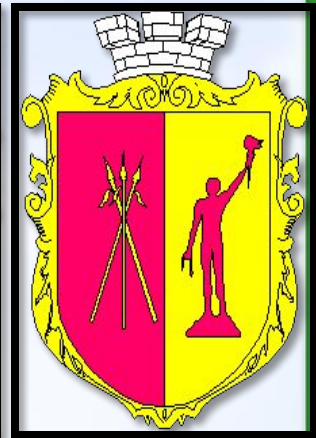
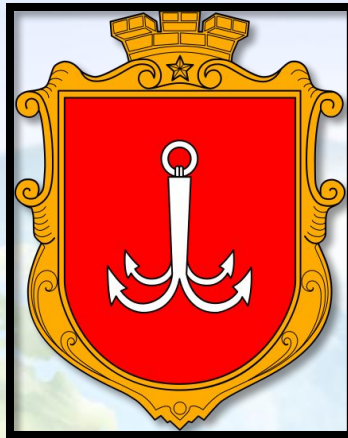
На *заході* високий рівень забруднення повітря спостерігається у *Луцьку*, в окремі роки – в *Ужгороді*.

Моніторинг стану забруднення атмосферного повітря на мережі спостережень гідрометеорологічних організацій здійснюється у **53 містах** України (у тому числі, в усіх обласних центрах).

Як пояснюють у *Мінприроди*, дуже високий та високий рівень **забруднення** атмосферного повітря в містах пов'язаний із значними концентраціями *формальдегіду, діоксиду азоту, фенолу, бенз(а)пірену, фтористого водню, оксиду вуглецю, завислих речовин*.

Рівень забруднення повітря в містах оцінюється за допомогою *індексу забруднення атмосфери (ІЗА)*, який розраховується за сумою п'яти найбільших значень ІЗА забруднювальних домішок із середньорічними концентраціями.

Порівняння обсягів і структури забруднення 10-ти найзабрудненіших міст України за даними спостережень гідрометеорологічних організацій станом на 2012 рік

Критерії

- **Економічно-географічний регіон**
- **Кількість населення**
- **Характерні види промисловості**
- **Види забруднень**
- **Об'єкти забруднень** (*грунти, річки, атмосфера та ін.*)
- **Стан захворюваності населення** (*високий, низький*).

Горлівка

- **Економічно-географічний регіон**

Донецький економічний район

- **Кількість населення**

258 879 осіб

- **Характерні види промисловості**

Хімічна, вугільна, машинобудівна, харчова і переробна

- **Види забруднень**

В основному штучні (антропогенні). Переважають механічні види забруднення

- **Об'єкти забруднень**

Ґрунти, води, атмосфера, тощо.

- **Стан захворюваності населення**

Високий

Одеса

- **Економічно-географічний регіон**

Причорноморський економічний район

- **Кількість населення**

1 010 845 осіб

- **Характерні види промисловості**

Хімічна, нафтохімічна, машинобудівна, харчова і переробна

- **Види забруднень**

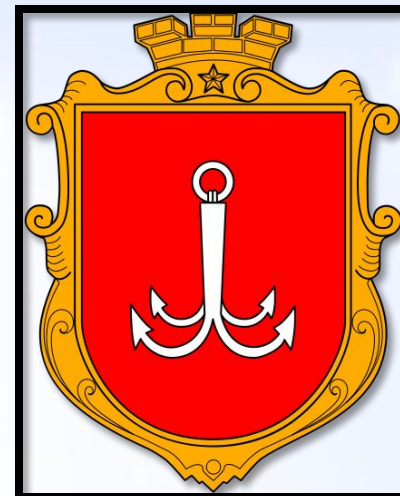
Штучні (антропогенні) та природні. Помітні хімічні, механічні та фізичні види забруднення

- **Об'єкти забруднень**

Води, атмосфера, ліси, море, тощо.

- **Стан захворюваності населення**

Середній

Армянськ

– Економічно-географічний регіон

Причорноморський економічний район

– Кількість населення

22 530 осіб

– Характерні види промисловості

Хімічна (виробництво двоокису титану, сірчаної кислоти, мінеральних добрив), важка та легка

– Види забруднень

Переважають штучні (антропогенні) забруднення.

– Об'єкти забруднень

Води, атмосфера, море, літосфера тощо.

– Стан захворюваності населення

Високий

Слов'янськ

– Економічно-географічний регіон

Донецький економічний район

– Кількість населення

117 994 осіб

– Характерні види промисловості

Машинобудівна, легка та харчова промисловості

– Види забруднень

Штучні (антропогенні) та природні забруднення. Характерні фізичні та біологічні види забруднень

– Об'єкти забруднень

Атмосфера, літосфера, ґрунти тощо.

– Стан захворюваності населення

Середній

Дніпродзержинськ

- **Економічно-географічний регіон**

Придніпровський економічний район

- **Кількість населення**

241 880 осіб

- **Характерні види промисловості**

Переважає металургійна та хімічна, а також машинобудівна, виробництво будівельних матеріалів, електроенергетична, деревообробна, харчова, легка, поліграфічна та інші.

- **Види забруднень**

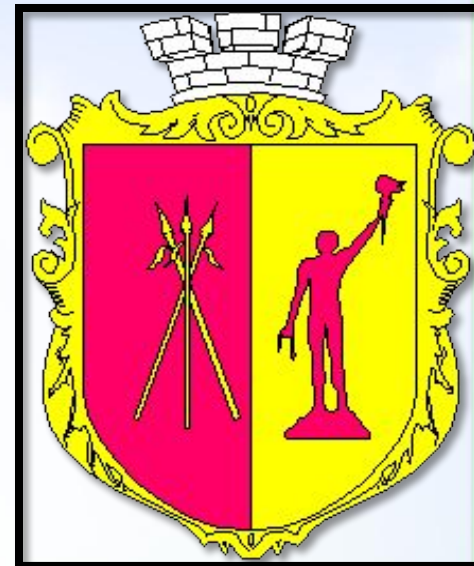
Здебільшого штучні (антропогенні) забруднення.

- **Об'єкти забруднень**

Атмосфера, ліси, води тощо.

- **Стан захворюваності населення**

Високий

Красноперекопськ

- **Економічно-географічний регіон**
Придніпровський економічний район
- **Кількість населення**
29 830 осіб
- **Характерні види промисловості**
Хімічна, легка, та інші види промисловості
- **Види забруднень**
Штучні (антропогенні) та природні забруднення.
- **Об'єкти забруднень**
Атмосфера, ґрунти, біосфера тощо.
- **Стан захворюваності населення**
Середній

Маріуполь

- **Економічно-географічний регіон**

Донецький економічний район

- **Кількість населення**

461 810 осіб

- **Характерні види промисловості**

Металургійна, машинобудівна та інші види промисловості

- **Види забруднень**

Штучні (антропогенні); механічні забруднення.

- **Об'єкти забруднень**

Атмосфера, біосфера, літосфера, море тощо.

- **Стан захворюваності населення**

Високий

Донецьк

– Економічно-географічний регіон

Донецький економічний район

– Кількість населення

953 217 осіб

– Характерні види промисловості

Електроенергетична, газова, металургійна, харчова, вугільна, машинобудівна

– Види забруднень

Переважають штучні (антропогенні); механічні, фізичні та хімічні забруднення.

– Об'єкти забруднень

Атмосфера, біосфера, літосфера, води, ліси, тощо.

– Стан захворюваності населення

Високий

Кривий Ріг

- **Економічно-географічний регіон**

Придніпровський економічний район

- **Кількість населення**

653 906 осіб

- **Характерні види промисловості**

Металургійна, машинобудівна, хімічна, поліграфічна, деревообробна, легка, харчова та інші види промисловості

- **Види забруднень**

Штучні (антропогенні) забруднення.

- **Об'єкти забруднень**

Атмосфера, ліси, ґрунти, води тощо.

- **Стан захворюваності населення**

Високий

Макіївка

- **Економічно-географічний регіон**

Донецький економічний район

- **Кількість населення**

356 118 осіб

- **Характерні види промисловості**

Вугледобувна, металургійна, машинобудівна, легка, харчова та інші види промисловості

- **Види забруднень**

Штучні (антропогенні) та природні забруднення.

- **Об'єкти забруднень**

Ліси, атмосфера, ґрунти, води, біосфера тощо.

- **Стан захворюваності населення**

Високий

Висновок

Проаналізувавши стан *навколишнього забруднення* в Україні, а також *десятку найзабрудненіших міст* України, я дійшов **висновку**, що *рівень забруднення природного середовища в містах України суттєво відрізняється*. Найбільша частка міст-забруднювачів припадає на *Донецький економічний район*, тобто на схід України.

Для **зменшення** впливу на навколишнє середовище, слід *раціонально використовувати природні ресурси*, а також *модернізувати заводи, фабрики та підприємства*, які згубно впливають на природне середовище.

